

-“Kaplumbağa kovalıyordu beni..!!”

-“Bebeğim ya.. Kaplumbağa nasıl kovalasın, ağır yürür onlar”

-“Sıradan kaplumbağa değil, bilge kaplumbağa bu... Peşimdeydi!”

Adam tutarsızdı, çünkü hayal gücünü çoktan kaybetmişti.

CHARLOTTE PERKINS GILMAN'IN KADINLAR ÜLKESİ

(Dr. Ahmet ALKAYIŞ)

Özet

Charlotte Perkins Gilman'ın Kadınlar Ülkesi diğer ütopyalardan farklıdır. Gilman, diğer ütopyalarda kadının ön planda olmaması nedeniyle, kendi ütopyasında her alanda kadın konusuna ağırlık vermektedir. Örneğin, ilk ütopya olarak bilinen Platon'un (İÖ 428-İÖ 348) Devlet'i ile daha sonra Thomas More'un (1478-1535) Utopia'yalarında olduğu gibi. More'un yaşadığı dönemde Kral, tanrının yeryüzündeki temsilcisi sayılırdı. Kral; canı istediğinde ülkenin tüm varlığına el koyabilir, özel vergilerle halktan para toplayabilirdi. (More, 2007) Kadınlar Ülkesi'nin bir diğer önemli özelliği de toplumsal, siyasal, kültürel ve ekonomik alanlarda kısaca her alanda kadının egemen olmasıdır. Dolayısıyla her alanda kadının rolü, ilk kez feminal bir yaklaşımla, edebi bir deneme çerçevesinde bilinçli bir şekilde bu konunun ele alınmasıdır.

Kısaca belirtmek gerekirse; Gilman, bu eseriyle hem önceki çağlarda hem de 20. yüzyıla damgasını vuran bazı çelişiklere dikkat çekmiştir. Bu çelişikler; yanlış ve haksız uygulamalar sonucunda kadın hareketlerinin başlamasıyla, kadın haklarının eşitliğine ve özgürlüğüne dikkat çekmektedir. Gilman'ın bu konuya dikkat çekmesinin nedeni de toplumsal yaşamın her alanında ataerkil yaşam biçiminin

olmasıdır. Gilman Kadınlar Ülkesi'yle cinsiyet ayrımcılığını eleştirerek; savaşların, rekabetin, cinsiyet temelli iş bölümünün olmadığı bir toplumsal sistemi kurmayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Eşitlik, Kadınlar Ülkesi, ütopya, özgürlük

GİRİŞ

Charlotte Perkins Gilman'ın *Kadınlar Ülkesi*, kadın bir yazar tarafından ele alınan ve sadece kadın yaşamın hakim olduğu bir ütöpik dünya tasvir edilmektedir. Bu ülkede ekonomik, politik ve kültürel yaşamda erkeğin olmadığı, her şeyin kadın tarafından yapılan bir hayat söz konusudur. Böylelikle diyebiliriz ki; önemli bir tarih ve toplum eleştirmeni, feminist kuramın önemli bir isminin imzasını taşıyan, *Feminist Ütopya* olarak adlandırılacak bir paradigma hakim. Dolayısıyla 1915 yılında yayımlanan *Kadınlar Ülkesi* Gilman'ın kaleme aldığı üç ütöpik romanın en yetkini olarak kabul edilmektedir. Bu ütopyada sadece kız çocuklarının doğmasını sağlayan *partenojendogumlar* yoluyla, tamamıyla erkeksiz bir dünya tasarlanır ve erkek egemen bakış, erkeğin gözünden yargılanır. “*Partenojenez; -bakire doğum anlamına geliyor.*” (Gilman, 2007: 95)

GILMAN'IN KADINLAR ÜLKESİ

Kadınlar Ülkesi'ne yapılan yolculukta her şey aynı sınıfta olan üç arkadaşla *Terry O Nicholson*, *Jeff Maggrave* ve *Vandyck Jennigs*'le başladı. Yıllardır birbirlerini tanıyan üç arkadaşın aralarında çok farklı kişilik özellikleri olmasına rağmen, pek çok ortak yönleri de vardır. Bu arkadaşlar, anlatılan efsaneye göre hiçbir erkeğin yaşamadığı, sadece kadınlar ve kız çocuklarının yaşadığı bir yerin varlığı konusunda bir araya gelirler. Kendi aralarında yaptıkları görüşmeler sonucunda alınan karara göre ulaşılması zor bir adaya yolculuk yaparak, Kadınlar Ülkesi'ni keşfederler. Kadınlar Ülkesi, “*kısa bir nehirdi. Kayalığın önündeki yarıktan aşağıya doğru dar, dik bir çağlayan halinde döküldüğünü görebiliyorduk. Suyu tatlıydı. Rehberimiz kana kana içince biz de içtik.*” (Gilman, 2007: 37) Nehrin suyu bir gün mavi, bir gün kırmızı, bir gün yeşil diyerek torbasındaki parlak kumaşları çıkararak anlatmaya çalıştı. Kadınlar Ülkesi'ni merak eden bu üç maceracı arkadaşın her biri, birbirinden farklı kişilik özelliklerine sahiptir. Örneğin; Terry bu tür konularda çok hevesli çünkü ekonomik kaygısı olmayan biridir. Jeff ise hassas ruhlu bir insandır, şayet böyle bir ülke varsa

araştırılması gerekir. Çünkü Jeff macerayı seven bir kişiliğe sahiptir; doğanın her yeri yeşilliklerle ve çiçeklerle doluysa, birbirinden güzel bebeklerin ve insanların fazla olduğu bir ülke varsa muhakkak oralara gidilmelidir. Vandyck'ın ise diğer iki arkadaştan farklı özellikleri vardır; o sessiz sakin bir kişiliğe sahiptir. Ona göre sadece kadınların ve çocukların yaşadığı bir ülkeyi çok da çekici değildir.

Vandyck'ın Kadınlar Ülkesi'ni çekici bulmamasına rağmen, etrafı büyük tepeler ve sık ormanlarla kaplı, ülkenin iç kısımlarında geniş ovalar, her tarafta parklara benzeyen çayırırlarla dolu açık alanlar vardır. Terry, sadece kadınların ve çocukların yaşadığı böyle bir ülke için şaşkınlığını gizleyemiyordu. Fakat bütün bu özelliklere rağmen yine de uygar bir ülke olmasına şaşırıyorlardı. Ancak Jeff, Terry'ye karşı çıkarak, bu ülkede mutlaka erkeklerde yaşamaktadırlar. Dolayısıyla Terry, bu konuda Jeff'in düşüncesini desteklemekte ve onu haklı bulmaktadır. Bu ülkede mutlaka erkeklerde yaşamaktadır. O halde üç arkadaşın ortak bir diğer amacı da bu ülkede yaşayan erkekleri bulmaktır. Kadınlar Ülkesi'ne insanları seçecek kadar yaklaşıldığında her yerde bebekler, büyük ve küçük çocuklar görünmektedir. Her ne

kadar kıyafetlerine bakılarak yetişkin olup olmadığı anlaşılmassa da, aralarında hiçbir erkeğin olmaması gözden kaçmıyordu. Bütün bunlarla birlikte ülkenin yerleşim planına ve mimari yapısına bakıldığında bütün evlerin pembe olması dışında, aralarında beyaz binalar da bulunmaktadır. Bu beyaz binalar ya resmi binalar ya da üniversitelere benzeyen okullardı. Çünkü Kadınlar Ülkesi'nde bütün şehirlerin mimari özelliği birbirine benzemektedir. *“Sanki bir sergi gibi.” Gerçek olamayacak kadar güzel.* ‘Çok sayıda saray var.”(Gilman, 2007: 57) Geniş yeşil tarlalarla, özenle ekilip biçilmiş bahçeler, mis gibi köy kokulu güzel yollarla uzun, rahat bir eğim ve bunların yanında daha dar patika yolları uzanmaktadır.

Yaşamın ve doğanın birbirinden farklı olduğu böyle bir ülkede Terry'nin kafası epeyce karışmıştır. Terry hayatı boyunca sadece kadınların yaşadığı bir ülkede, onların arasına girip orada yıllarca yaşamayı göze alamıyordu. Ancak diğer tarafta da o, hiçbir yerde bu niteliklere sahip kadınlara rastlayamamıştı. *“Oysa bunlar atletik yapıydılar. Fazla kilolu değil ama güçlüydüler.”*(Gilman, 2007: 62) Terry, kadınların atletik yapılarını anlamaya çalışırken birden grubun kadın lideri Terry

ve arkadaşlarını işaret ederek yanlarına çağırılmaktadır. Çevredeki kalabalığın giderek kendilerine yaklaştığını fark ettiler. Terry, tehlikenin yaklaştığını görünce biran kendini kaybedip, silahını çekip havaya ateş açtı. Ancak birkaç kadın bu üç maceracıyı yakalayarak; gri, boş ve yüksek bir iç avluya yargıç konumundaki gri saçlı, heybetli bir kadının önüne getirdiler. Üç arkadaşın bütün korkularına ve bu olup bitenlere rağmen yerli halk misafirlerini en iyi şekilde ağırladılar. Onları özel yüklü yataklarda yatırarak, misafirlerine en güzel yemekleri hazırladılar. Terry *“en azından canımızı yakmadılar!” dedi. “Bizi öldürebilir ya da... Ya da bize bir şey yapabilirlerdi. Ömrümde kendimi hiç bu kadar iyi hissetmemiştim.”*(Gilman, 2007: 67)

Kadınlar Ülkesi’nde yakalanan bu arkadaş kendi aralarında bütün bu olup bitenleri konuşurken birden Terry’nin aklına şöyle bir fikir geldi; kadınlar ülkesinde yaşıyorsak, dillerini öğrenmek zorundayız. Ayrıca dili öğrenmekle kalmayarak aynı zamanda kendi dilimizi de onlara öğretmeliyiz. *“Ne var ki, dışarı çıkamazdık, hızla eğitiliyorduk. Özel öğretmenlerimiz gözümüzde derhal saygınlık kazandı. Hepsi de uysal bir*

dostluktan yana olsa da, bu öğretmenler muhafızlardan çok daha nitelikliydi. Benimkinin adı Somel, Jeff’inki Zava, Terry’ninki Moadine idi.”(Gilman, 2007: 77) Kadınlar Ülkesi’nde isimler kulağa oldukça hoş gelirdi. Genellikle isimler çok kısa olur ama birbirine hiç benzemezdi. Hatta birbirine benzeyen iki ismi bile bulmak zordur.

SONUÇ

Üç arkadaş Kadınlar Ülkesi’nde geçirdikleri bu kadar süreden ve yaptıkları araştırmalardan sonra buradan kaçmaya karar verdiler. Bu plan için üç şey gereklidir; her biri için birer ip ve atık davranarak hiç kimseye görünmeden adadan ayrılmalılar. Çünkü yerli halk onların kaçtıklarını gördüklerinde şuanda davrandıkları gibi davranmayabilirlerdi. Duvarlara asılı bulunan kumaşlar, havlular, yatak örtüleri kısacası oda da kumaş adına her ne varsa birbirine bağlayıp kaçmayı başardılar. Ancak araçlarına geldiklerinde hiç beklemedik bir durumla karşılaştılar, karşılarında yerli halkın kadınlarını gördüler. Terry bunlara albaylar derdi, çünkü bir kişiye karşı kırk kişi gelmişlerdi. Ülkeden kaçmaya çalışan üç arkadaşı tekrar yakalayıp geri getirdiler. Ancak üç

maceracı ülkeye geri getirildikleri zaman bu sefer daha farklı konular üzerinde durmaya başladılar. Bu konuların en başında ülkede erkek olmadan kadının tek başına nasıl soyun devamını sürdürdüğünü ve ne zamandan beri burada erkek soyunun yok oluşunu merak edip araştırmaya başladılar. Araştırma sonucunda Kadınlar Ülkesi'nde Partenojenez doğum yoluyla soyun devamını sürdürüldüğünü gördüler. “Erkekleri hatırlayan yaşlı kadınlar ölmüşlerdi. İlk neslin en geç olanları da tabii ölmüştü. Bu arada, zaman içinde, arkalarında yeni bir soy oluşturan, partenogen yüz yirmi beş kadın bırakmışlardı.”(Gilman, 2007: 109) Daha açık bir ifadeyle, Kadınlar Ülkesi'ndeki soy bu şekilde devam etmektedir. Bu ülkede çocuklara soyadı verilmemektedir, yani diğer ütopyalarda olduğu gibi aile kavramı söz konusu değildir. Ülkenin tamamı tek bir anneden gelen tek bir ailedir. Bu ilk anne yaklaşık yüz yaşına kadar yaşamıştır. Dolayısıyla anne yüz yirmi beş büyük kız torununu görmüştür. Kraliçe Rahibe Ana, tek başına yeni bir soy ortaya koymuştur.

Ayrıca Kadınlar Ülkesi'nde dini inanç Eski Yunan dini inançlarına benzemekteydi, çünkü çok sayıda tanrı ve tanrıçalar vardı. Ancak bu inanç sisteminde

kişilerin zekâ seviyeleri geliştikçe anne ve annelik soylu Panteizm haline dönüşmüştür. “Sizce Tanrı bir insan mı? Neden olmasın - zihnimizde ona yakınlaşmaya çalışırken, haliyle, bu tasavvuru kişileştiriyoruz; ancak tabii ki bir yerlerde, Tanrı dediğimiz bir büyük kadın olduğunu sanmıyoruz. Bizim Tanrı dediğimiz, Her Yere Nüfus Eden bir Kudret, yani, Her Yerde Var Olan bir Ruh, içimizde olan, daha fazlasını istediğimiz bir şey. Sizin Tanrınız bir Büyük Erkek mi?” (Gilman, 2007: 190) diyerek masumca sorular sorulmaktadır. Çünkü insanlar yaşadığı yere ve toplum şartlarına göre Tanrı'larına anlam yükleyerek Tanrılarının heykellerini kendilerine benzer şekilde tasarlamışlardır.

Sonuç olarak bu üç arkadaş Kadınlar Ülkesi'nde kovuldu ve yerli halk, onlardan şunu istedi: Bu ülkenin bulunduğu yeri ülke halkından izin alınmadan hiçbir koşulda hiç kimseye söylememeleri için söz aldılar. Fakat “Terry, engel olandı. ‘Aslında, ben söz vermiyorum!’ diye karşı çıktı. İlk yapacağım şey Analar Ülkesi'ne girmek için güç uygulayan bir keşif yolculuğu ayarlamak olacak.”(Gilman, 2007: 236) Kadınlar Ülkesi'nde yerli halk da Terry için şunu yapacaklarını söylediler: Terry daima ve her koşulda burada tutuklu olarak

